

บทประพันธ์เพลงดุซมิ้นิพนธ์: “มรรคาแห่งโชคชะตา”

แฟนตาเซียสำหรับวงแชมเบอร์ออร์แกนซอมเบล

Doctoral Music Composition: “The Path of Destiny”

Fantasia for Chamber Ensemble

อรอุษา หนองตรุด*¹ วีรชาติ เปรมานันท์²Onusa Nongtrud*¹ Weerachat Premananda²

บทคัดย่อ

บทประพันธ์เพลงดุซมิ้นิพนธ์ “มรรคาแห่งโชคชะตา” แฟนตาเซียสำหรับวงแชมเบอร์ออร์แกนซอมเบล พรรณนาถึงเรื่องราวการเดินทางผ่านโชคชะตาที่กำหนด เกิดเป็นประสบการณ์ที่ยังจารึกตราตรึงอยู่ในความทรงจำของผู้ประพันธ์อย่างมิรู้ลืม สร้างเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานประพันธ์เพลงบทนี้ ที่จะถ่ายทอดเรื่องราวความประทับใจผ่านสี่เส้นทางวัฒนธรรมอย่างมีบูรณาการสะท้อนภาพความงามที่แตกต่าง รวมทั้งบทบาทที่กลมกลืนเมื่อมองย้อนกลับไปสู่อดีตอันเปี่ยมด้วยคุณค่าและความหมายของชีวิต บทประพันธ์เพลงดุซมิ้นิพนธ์ “มรรคาแห่งโชคชะตา” แฟนตาเซียสำหรับวงแชมเบอร์ออร์แกนซอมเบล มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทประพันธ์ดนตรีร่วมสมัยตะวันตกที่ผสมผสานทั้งวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ของไทยและเกาหลี ในรูปแบบเทคนิคและลีลาใหม่เฉพาะตัวของผู้ประพันธ์ บทประพันธ์ประกอบด้วย 3 กระบวน ได้แก่ กระบวนที่ 1) ตรังเค ถ่ายทอดและพรรณนาเรื่องราวของตรังเค ดินแดนแห่งรุ่งอรุณ สะท้อนให้เห็นความผูกพันและความภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิด กระบวนที่ 2) มหานคร นครแห่งความวุ่นวายที่น่าหลงใหล ชวนฝัน สะท้อนบทบาททางอารมณ์ในแง่มุมที่มีความหลากหลายของเหล่าผู้คนเมืองหลวง เป็นการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่ลงตัว และกระบวนที่ 3) ซอ-อูล สะท้อนภาพเหตุการณ์และความทรงจำที่ย้อนกลับไปยังดินแดนบน

* Corresponding author, email: machiatobeach@gmail.com

¹ นิสิตปริญญาเอก คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย¹ Doctor of Fine and Applied Arts, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University² อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย² Advisor, Prof., Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University

เส้นทางชีวิตในอดีต แม้ว่าบทประพันธ์ในแต่ละกระบวนมีลักษณะเฉพาะในการนำเสนอเรื่องราว แต่เนื้อหานั้นได้ถูกเชื่อมโยงไว้ด้วยโครงสร้างที่สร้างเอกลักษณ์ให้กับบทประพันธ์

คำสำคัญ: มรรคา, โชคชะตา, แฟนตาเซีย, บทประพันธ์เพลง, เซมเบอร์อองซอนเบล

Abstract

"The Path of Destiny" Fantasia for Chamber Ensemble is the doctoral music composition to express the journey of composer's life destiny that was imprinted in the long-lasting memory of the composer. Such journey has created a highly motivated inspiration to convey the impressive moments through innovated cultural diversity, reflecting the harmonious beauty when recalled the memory of preciousness and meaning of life. The aim of the *"The Path of Destiny" Fantasia for Chamber Ensemble* was to create the Western contemporary music work by blending these Western methodologies with the Southern Thai traditional music and Korean tradition music elements to achieve a unique expressive personal style. The composition consists of three movements including Movement no.1 *Tarangue* – conveying and depicting the story of *Tarangue*, the land of dawn, reflecting the bond and pride of the hometown; Movement no. 2 *Maha Nakhon* , the land of enticement and dream – reflecting different aspects of emotional intensity of the urban citizens with different background, signifying harmony in adversity; and Movement no.3 *Seoul* - reflecting the reminiscence of the past events and memory during the journey in the far-away land. Despite the individuality of each movement that is aimed to induce the audiences with different impression, all three movements are connected under the rhythmic structure that creates and allows unity to the composition.

Keywords: Path, Destiny, Fantasia, Music Composition, Chamber Ensemble

ความเป็นมาและความสำคัญของบทประพันธ์เพลง

เรื่องราวที่เกิดขึ้นและดำเนินผ่านไปด้วยตามเส้นทางของโชคชะตาที่พัดพาไปยังที่ต่าง ๆ ได้พบเห็นความแตกต่างหลากหลายของวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนต่างถิ่นต่างวัฒนธรรม สิ่งสมกลายเป็นประสบการณ์ เมื่อมองย้อนกลับไปยังเรื่องราวความทรงจำซึ่งเคยสัมผัสพบเจอเหล่านั้น ไม่เพียงแต่ทำให้พบกับกาลสภาพที่คุ้นชิน หากแต่เป็นโอกาสให้ได้พบกับคุณค่าของบางสิ่งที่ถูกกลืนเลยเป็นโอกาสได้มองเห็นและพิจารณาคุณค่าของสิ่งรอบตัวด้วยมุมมองที่แตกต่าง เพื่อการเรียนรู้และการรู้จักตัวตนในกระแสของความแตกต่างด้วยความเข้าใจ

การประพันธ์ดนตรีตะวันตกร่วมสมัยเป็นรูปแบบและกระบวนการหลักในการถ่ายทอดความทรงจำจากประสบการณ์เหล่านั้น ให้เข้าถึงผู้ฟังด้วยเทคนิคการประพันธ์ที่ผสมผสานเข้ากับอิทธิพลจากเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ และวัฒนธรรมดนตรีเกาหลี ทำให้โครงสร้างทำนองและบทประพันธ์มีความโดดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผู้ประพันธ์

บทประพันธ์เพลงดุซนิกนิพนธ์ *มรรคาแห่งโชคชะตา แพนตาเซียสำหรับวงซิมเบอร์ออร์เคสตรัม* เบลอ ประพันธ์ขึ้นจากแรงบันดาลใจจากจารึกความทรงจำอันประทับใจ ผ่านประสบการณ์ที่ดำเนินไปตามโชคชะตาให้ได้พบเจอกับเรื่องราวในที่ต่าง ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง บทประพันธ์สะท้อนความกลมกลืนในความแตกต่างในวิถีของผู้คน พร้อมทั้งนำเสนอแง่มุมที่แสดงความเชื่อมโยงกลมกลืนระหว่างความแตกต่างที่โดดเด่นของทั้งวัฒนธรรมพื้นถิ่น วัฒนธรรมร่วมสมัย และวัฒนธรรมต่างชาติ บทประพันธ์แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 กระบวน ซึ่งแต่ละกระบวนแสดงบุคลิกที่ชัดเจน สำเนียงดนตรีมีเอกลักษณ์เฉพาะเพื่อนำเสนอมุมมองการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมของแต่ละถิ่น ที่จะได้สำเนียงแปลกใหม่ นำไปสู่การตีความอย่างหลากหลายซึ่งขึ้นอยู่กับภูมิหลัง และประสบการณ์เดิมของผู้ฟัง ทั้งนี้ได้ใช้เสียงและลีลาจังหวะของเครื่องดนตรีทับโนราห์กับโหม่งโนรา เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ที่มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงบทประพันธ์ทั้งสามกระบวนให้มีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน ทั้งยังมีการนำดนตรีพื้นบ้านร่วมบรรเลงกับกลุ่มเครื่องกระทบตะวันตก (Percussion) โดยนำเสนอในรูปแบบจังหวะที่พัฒนาออกเป็นรูปแบบต่าง ๆ สร้างความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมดนตรีระหว่างความเป็นตะวันตกและตะวันออกได้อย่างลงตัว

วัตถุประสงค์ของการประพันธ์เพลง

1. สร้างสรรค์บทประพันธ์ดนตรีร่วมสมัยที่มีเอกลักษณ์และนวัตกรรม ด้วยแนวคิดที่สั่งสมจากประสบการณ์ ความผูกพัน และความภาคภูมิใจอันเป็นแรงบันดาลใจของชีวิต

2. สร้างสรรค์องค์ประกอบและแนวทางการประพันธ์ดนตรี เพื่อประโยชน์ในการประพันธ์ดนตรีหลากหลายประเภท
3. สร้างผลงานดนตรีตะวันตกรูปแบบงานสร้างสรรค์ทางวิชาการด้วยรูปแบบสีสัน เทคนิค และลีลาใหม่ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์สุนทรีย์แก่ผู้ฟัง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นบทประพันธ์ดนตรีร่วมสมัยที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์จากการนำเสนอวัฒนธรรมทางดนตรี
2. เปิดมุมมองและขยายแนวทางในการศึกษาผลงานทั้งในเชิงทฤษฎี และวิธีสร้างสรรค์วรรณกรรมร่วมสมัยในรูปแบบบทประพันธ์ดนตรี
3. เป็นผลงานดนตรีร่วมสมัยที่ส่งเสริมสุนทรีย์ภาพในการฟังดนตรีตะวันตกที่มีกลิ่นอายของดนตรีพื้นบ้านด้วยรูปแบบสีสัน เทคนิคลีลาใหม่

ขอบเขตของการประพันธ์เพลง

บทประพันธ์เพลงนี้เป็นการสร้างสรรค์บทเพลงขึ้นใหม่ด้วยแรงจูงใจโดยใช้บรรยากาศเพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึกในเวลาและสถานการณ์ด้วยมุมมองเฉพาะของผู้ประพันธ์เพื่อให้สามารถสื่อสารให้เข้าถึงแก่นของบทประพันธ์ให้ได้มากที่สุด โดยมีรูปแบบโครงสร้างสังคีตลักษณะที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละกระบวน ดังนี้

กระบวนที่ 1 ตรังเค: ดินแดนแห่งรุ่งอรุณ (Tarangue: Land of Dawn) สื่อภาพความสงบอบอุ่น และเรียบง่ายของวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนพื้นถิ่นด้วยอิทธิพลของสำเนียงดนตรีพื้นบ้านเพื่อถ่ายทอดสุนทรีย์ของดนตรีตะวันออกที่สะท้อนภูมิหลังของผู้ประพันธ์เมื่อครั้งยังเป็นเด็กอันอบอุ่นด้วยบรรยากาศของอดีตที่ยังคงจารึกชัดในสำนึก บทประพันธ์ในกระบวนนี้นำเสนอด้วยกลุ่มเครื่องดนตรีวงเซมเบอร์และกลุ่มเครื่องกระทบพื้นบ้านภาคใต้ (Southern Thai traditional percussions)

กระบวนที่ 2 มหานคร: ความวุ่นวายที่น่าหลงใหล (Maha Nakhon: The Magical Chaos) บรรยายถึงสภาพอารมณ์ต่าง ๆ ที่ประสบภายในจิตใจของผู้คนในมหานครเมืองใหญ่ ภายใต้อาณัติความวุ่นวาย ความเร่งรีบแข่งขัน ในขณะเดียวกันก็ต้องเผชิญกับความเจียบจั้น ความเหงา และความหวาดกลัว ความเป็นจริงบางประการทางสังคมกลายเป็นเงื่อนไขต่อการดำเนินชีวิต อย่างไรก็ตาม

ท่ามกลางวิถีในมหานครยังคงปรากฏความงดงามที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างความต่างของวัฒนธรรมที่เลื้อยไหลเข้ามาพร้อมกับผู้คนจากหลากหลายภูมิภาคที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาตั้งรกรากในเมืองหลวงทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันอย่างลงตัว

กระบวนที่ 3 ซอ-อุล: ความทรงจำ ณ ปัจจุบัน (Seo-Ul: The Remembering of Now and Then) เป็นกระบวนสุดท้ายของบทประพันธ์ มีการสอดแทรกด้วยจังหวะทำนองสะดุดหูด้วยสำเนียงดนตรีพื้นเมืองเกาหลี ถ่ายทอดความประทับใจในกรุงโซล เมืองที่มีความเจริญทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมไว้อย่างเข้มแข็ง ช่วงท้ายของกระบวนมีการย้อนความเดิมจากกระบวนที่ 1 กลับมานำเสนออีกครั้งด้วยลีลาดนตรีที่มีความหนักแน่น สง่างาม

การเรียบเรียงเสียงวงดนตรี (Instrumentation)

บทประพันธ์ทั้ง 3 กระบวน ใช้การเรียบเรียงเสียงวงดนตรีที่แตกต่างกันเพื่อสร้างสีสันที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละกระบวน เครื่องดนตรีที่เลือกใช้ในแต่ละกระบวนจึงมีความแตกต่างกัน ดังนี้

กระบวนที่ 1 ตรังเค: ดินแดนแห่งรุ่งอรุณ จัดรูปแบบวงและเลือกใช้เครื่องดนตรีที่ประกอบด้วยฟลูต (Flute) โอโบ (Oboe) คลาริเน็ต (Clarinet) บาสซูน (Bassoon) ฮอว์น (Horn) ไวโอลิน (Violin) เชลโล (Violoncello) และกลุ่มเครื่องกระทบ ได้แก่ ไวบราโฟน (Vibraphone) กลองบองโก (Bongos) กลองทอม (Tom-toms) จำนวน 4 ใบ กลองทิมปานี (Timpani) ฉาบ (Cymbal) แท่งไม้ (Woodblock) แทมแทม (Tam-tam) ระฆังราว (Tubular Bells) ทับโนรา (Nora Thab) และโหม่งโนรา (Nora Gongs) เพื่อสร้างบรรยากาศของดนตรีท้องถิ่นภาคใต้ของไทย

กระบวนที่ 2 มหานคร: ความวุ่นวายที่น่าหลงใหล ประพันธ์ขึ้นในลักษณะเพลงชุดสำหรับวงดนตรีขนาดเล็ก (Suite for Chamber Ensemble) ประกอบด้วยบทเพลงสั้น ๆ สำหรับกลุ่มเครื่องดนตรีในลักษณะต่าง ๆ จำนวน 5 บท เพื่อต้องการให้แต่ละบทได้ถ่ายทอดความซับซ้อนของอารมณ์ที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย โดยบทเพลงที่ 1 สำหรับบรรเลงเดี่ยวฟลูต (Flute solo) บทเพลงที่ 2 สำหรับบรรเลงเดี่ยวคลาริเน็ต (Clarinet solo) บทเพลงที่ 3 สำหรับไวโอลินและเชลโล (String duet) บทเพลงที่ 4 สำหรับฟลูต คลาริเน็ต และบาสซูน (Woodwind trio) และบทเพลงที่ 5 บรรเลงเดี่ยวเปียโน (Piano solo)

กระบวนที่ 3 ซอ-อุล: ความทรงจำ ณ ปัจจุบัน มีการเรียบเรียงเสียงวงดนตรีรูปแบบเดียวกับกระบวนที่ 1 โดยมีการเพิ่มเติมเปียโนเพื่อสร้างสีสันที่แตกต่าง และยังคงมีการใช้เครื่องกระทบ

ภาคใต้บรรเลงผสมผสานเข้ากับบรรยากาศของดนตรีเกาหลี เพื่อสร้างให้บทประพันธ์มีอรรถรส และเนื่องจากเป็นกระบวนการสุดท้ายของบทประพันธ์ การเลือกใช้เครื่องดนตรีดังกล่าวเป็นการย้อนแนวคิดจากกระบวนการที่ 1 และสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้นในช่วงก่อนหน้าของบทประพันธ์

ขั้นตอนและวิธีการประพันธ์เพลง

การประพันธ์ดนตรีบทนี้ ผู้ประพันธ์ได้กำหนดขั้นตอนการประพันธ์ออกเป็นลำดับ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมดนตรีตะวันตกในแต่ละยุคสมัยที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะบทประพันธ์ที่มีความเชื่อมโยงกับการเล่าเรื่อง เหตุการณ์ หรือสถานที่ เพื่อสื่อถึงลักษณะทางกายภาพและความรู้สึกทางอารมณ์ ความผูกพันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานที่ต่าง ๆ
2. กำหนดแนวความคิดหลัก เพื่อวางขอบเขตของการประพันธ์ เช่น เทคนิคการประพันธ์ และเครื่องมือทางดนตรีที่มีส่วนในการแสดงออกถึงแนวคิดหลักของการประพันธ์
3. กำหนดจำนวนเครื่องดนตรี และเลือกชนิดของเครื่องดนตรีในแต่ละกระบวนการเพลง โดยคำนึงถึงสีสันของเสียงและความสมดุลของกลุ่มเสียงในช่วงต่าง ๆ เป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความหลากหลายน่าสนใจ
4. กำหนดรูปแบบสังคีตลักษณะทั้งในภาพรวมของบทประพันธ์และภาพย่อยในแต่ละกระบวนการให้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีเอกภาพ โดยในแต่ละกระบวนการเรียงลำดับการเล่าเรื่องตามประสบการณ์และความทรงจำที่สัมผัสผ่านชีวิตของผู้ประพันธ์
5. กำหนดโครงร่างของวัตถุศิลปะและสร้างแนวทำนองหลัก เพื่อจะนำไปพัฒนาเป็น โหม่พิพต่าง ๆ ในบทประพันธ์ เนื่องจากทั้งสามกระบวนการเน้นการใช้สีสันเสียงที่ต้องการสื่อความที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละกระบวนการอย่างชัดเจน
6. เรียบเรียงเสียงของเครื่องดนตรี และสร้างพื้นผิวดนตรีด้วยเทคนิคต่าง ๆ ในการจัดวางด้วยวิธีการที่แตกต่างหลากหลาย
7. พิจารณาภาพรวมของบทประพันธ์ในมุมมองของทั้งในฐานะผู้ประพันธ์และผู้ฟัง โดยจินตนาการเสียงที่เกิดจากงานประพันธ์และการจัดวางรูปแบบวงดนตรีเพื่อปรับเปลี่ยนให้เกิดความเหมาะสมกับแนวทางหลักของการประพันธ์ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของการเขียนสัญลักษณ์ต่าง ๆ ทางดนตรีเพื่อให้ได้บทประพันธ์ที่มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8. แก้ไขประเด็นปัญหาที่อาจพบทั้งในระหว่างการฝึกซ้อมและการจัดแสดงดนตรี ซึ่งอาจเป็นคำแนะนำของนักดนตรีหรือข้อค้นพบของผู้ประพันธ์เอง เช่น วิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีต่าง ๆ การใช้สัญลักษณ์ทางดนตรี รวมไปถึงความถูกต้องของการเขียนโน้ตและความเรียบร้อยในการจัดพิมพ์รูปเล่ม

แนวคิดเบื้องต้นในการประพันธ์ "มรรคาแห่งโชคชะตา"

บทประพันธ์เพลงดุซมิญพันธ์ "มรรคาแห่งโชคชะตา" แพนตาเซียสำหรับวงเชมเบอร์ออร์แกน ซอมเบลอ เป็นการสร้างสรรค์งานดนตรีตะวันตกร่วมสมัยบนแนวคิดวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ความเป็นไทยร่วมสมัยรวมถึงวัฒนธรรมต่างชาติ โดยถ่ายทอดวัตถุดิบที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมดนตรีเหล่านั้นด้วยเทคนิคการประพันธ์ต่าง ๆ บทประพันธ์นำเสนอในรูปแบบดนตรีที่มีเงื่อนไขทางวัฒนธรรมและสภาพสังคมที่แปรเปลี่ยน ถ่ายทอดผ่านประสบการณ์ความทรงจำและการตีความอย่างหลากหลายในมุมมองของผู้ประพันธ์ ทำให้บทประพันธ์นี้สะท้อนคุณค่าของวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลฝังแน่นอยู่ในจิตวิญญาณผ่านความทรงจำเพื่อแสดงตัวตนที่ชัดเจนออกมาในรูปแบบของงานประพันธ์ดนตรี ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นโอกาสให้ได้มองเห็นและพิจารณาคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวด้วยมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิม รู้จักตัวตน เรียนรู้ที่จะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกระแสของความแตกต่าง ทั้งนี้เน้นเรื่องการสร้างบรรยากาศของดนตรีให้มีความเหมาะสมกับภาพและเนื้อหาของดนตรีเป็นสำคัญ เพื่อให้ดนตรีสามารถสื่อความหมายและบรรยายภาพที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อสารกับผู้ฟังให้ได้มากที่สุด ด้วยแนวคิดในการประพันธ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกและตะวันออก

แนวคิดด้านการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมตะวันออกและวัฒนธรรมตะวันตก เป็นผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่นำไปให้เกิดการพัฒนาดนตรีและศิลปะเอเชีย แนวคิดนี้ถูกนำมาใช้ในงานประพันธ์ร่วมสมัยเพื่อถ่ายทอดอัตลักษณ์และตัวตนสะท้อนผ่านผลงานสร้างสรรค์ ซึ่งนับว่าเป็นแนวคิดที่ทำให้เกิดการตีความ และบริบทมุมมองด้านดนตรีใหม่ ถือว่าเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ทางดนตรีในอีกแง่มุมหนึ่งให้ทั้งแก่ผู้ฟัง หรือแม้แต่ผู้ประพันธ์เองที่จะสามารถก้าวข้ามพรมแดนแห่งความแตกต่างทางวัฒนธรรม ผู้ประพันธ์ได้ศึกษาแนวทางการประพันธ์ที่ใช้แนวคิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกและตะวันออก เพื่อนำแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาสร้างสรรค์ในรูปแบบและแนวทางของตัวเองต่อไป

ตัวอย่างที่ 2 การเลียนสำนวนจังหวะหน้าทับด้วยกลองบองโก

ตัวอย่างที่ 3 การเลียนสำนวนจังหวะหน้าทับด้วยทาบโนรา

1.2 การใช้เทคนิคการบรรเลงดนตรีแบบพื้นบ้านภาคใต้ในรูปแบบของดนตรี

ตะวันตก

บทประพันธ์สอดแทรกเทคนิคการบรรเลงที่ประยุกต์การบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นบ้านนำเสนอผ่านเทคนิคการบรรเลงแบบตะวันตกโดยเลียนลีลาของดนตรีพื้นบ้าน เพื่อสร้างบรรยากาศและถ่ายทอดสำเนียงดนตรีพื้นบ้านผ่านแง่มุมดนตรีตะวันตก โดยกำหนดลักษณะจังหวะและทิศทางของทำนองเลียนแบบการใช้โน้ตสะบัด (Grace note) ซึ่งเป็นเทคนิคที่พบในการบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นบ้าน ที่เรียกเทคนิคนี้ว่า การพรมนิ้ว เป็นการประดับประดาแนวทำนองให้มีลีลาเสียงที่อ่อนช้อย โหยหวน ซึ่งกลุ่มโน้ตประดับเหล่านั้นมักปรากฏอยู่ในจังหวะเบา เพื่อยังคงความชัดเจนให้กับแนวทำนองหลักเป็นสำคัญ

ตัวอย่างที่ 4 การใช้โน้ตสลับในเครื่องดนตรีตะวันตก

A

นอกจากนั้นแล้วการได้เรียนรู้วัฒนธรรมต่างถิ่นผ่านวัฒนธรรมทางดนตรีเป็นอีกกระบวนการหนึ่งในการสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตรวมถึงความเชื่อต่าง ๆ บทประพันธ์ตีความและถอดเอาเอกลักษณ์ทางดนตรีพื้นเมืองมาสร้างสรรค์ในรูปแบบเฉพาะ เพื่อสร้างเสียงดนตรีที่มีความพิเศษและทำให้ระลึกถึงบรรยากาศของพื้นถิ่นนั้น ๆ เปิดจินตนาการให้กับผู้ฟังให้เข้าถึงหัวใจและบรรยากาศของดนตรีในแต่ละถิ่นอย่างไร้ขอบเขตของความต่างทางวัฒนธรรม

1.3 การเลียนเสียงดนตรีพื้นเมืองเกาหลี

ผู้ประพันธ์เลียนเสียงดนตรีพื้นเมืองด้วยบันไดเสียง A เนเจอร์ลไมเนอร์ พัฒนาและสร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยสร้างเสียงประสานโดยแต่ละแนวเสียงดำเนินทำนองที่แตกต่างกัน นำเสนอแนวทำนองที่ซ้อนไล่กันระหว่างแนวในลักษณะของแคนอน (Canon) แบบอิสระ เกิดเป็นเนื้อดนตรีแบบโพลิโฟนี (Polyphony) สร้างเสียงประสานที่มีทั้งคู่เสียงกลมกล่อมและคู่เสียงกระด้างให้สีสันที่น่าสนใจ

ตัวอย่างที่ 5 การนำเสนอทำนองเลียนเสียงดนตรีพื้นเมืองเกาหลี

The musical score for Example 5 is a woodwind section featuring Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Clarinet (Cl.), and Violoncello (Vc.). The score is in 4/4 time and features various dynamics (mf, f, mp) and articulations (trills, tremolos). The Flute and Oboe parts are marked with a forte (f) dynamic, while the Clarinet and Violoncello parts are marked with mezzo-forte (mf) and forte (f) dynamics. The Violoncello part includes a trill (tr) and a tremolo (trm) marking.

1.4 การเลียนลีลาเทคนิคการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองเกาหลี

บทประพันธ์สร้างดนตรีโดยเลียนสำเนียงของดนตรีพื้นเมืองเกาหลีนำเสนออย่างมีนัยสำคัญ ผู้ประพันธ์ได้พัฒนาเทคนิคลีลาการบรรเลงด้วยแนวคิดแบบดนตรีตะวันตก พร้อมทั้งเลือกใช้เทคนิคที่สามารถสื่อถึงสำเนียงลีลาของดนตรีพื้นเมือง เครื่องเป่าลมไม้ในดนตรีพื้นเมืองเกาหลีนิยมบรรเลงลากเสียงยาว ซึ่งโดยปกติแล้วจะมีการเปลี่ยนความเข้มเสียงที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนและมีความหลากหลาย รวมถึงสลับสอดแทรกด้วยเทคนิคการพรมนิ้ว (Trill) ผู้ประพันธ์ได้นำเทคนิคการบรรเลงดังกล่าวมาพัฒนาใช้กับเครื่องดนตรีตะวันตกทั้งกับกลุ่มเครื่องเป่าลมไม้และกลุ่มเครื่องสาย

นอกจากนั้น มีการนำเสนอการเลียนลีลาเสียงของเครื่องดนตรีในดนตรีพื้นบ้านที่แสดงลีลาที่แตกต่างกันหลายในเสียงเดียวกันด้วยวิธีการและเทคนิคการประพันธ์ ใช้เทคนิคการบรรเลงและการกำหนดความเข้มเสียงเพื่อให้เกิดลีลาเสียงแบบต่าง ๆ ในแนวเชลโล โดยเริ่มจากความเข้มเสียงเบามาก (*ppp*) ค่อย ๆ ดังขึ้นทีละน้อยจนถึงความเข้มเสียงเบาพร้อมเปลี่ยนลีลาด้วยการสีกัลห้อย (Sul ponticello) เพื่อลดเสียงสะท้อนลง ทั้งให้เสียงที่มีลักษณะแหบพร่าและไม่ชัดเจนในลักษณะการรวโน้ต (tremolo) และปรากฏสลับไปมาเพื่อสร้างมิติให้กับดนตรีโดยรวม

ตัวอย่างที่ 6 การเลียนสีสันเสียงของเครื่องดนตรีพื้นบ้านเกาหลี

Moderato
♩ = 98

Violoncello

Vc.

Vc.

1.5 การเลียนซึพจรจังหวะดนตรีพื้นเมืองเกาหลี

ความแตกต่างของจังหวะของดนตรีพื้นเมืองของแต่ละพื้นที่สะท้อนวัฒนธรรมทางดนตรีของพื้นที่นั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน สำหรับในดนตรีเกาหลีนั้นมีการใช้อัตราจังหวะแตกต่างกันไปตามประเภทของดนตรี ซึ่งจากประสบการณ์ฟังดนตรีพื้นเมืองเกาหลีหลากหลายประเภทนั้น ผู้ประพันธ์มีความประทับใจในดนตรีพื้นเมืองที่ใช้รูปแบบอัตราจังหวะสี่ผสม (Compound quadruple time) เป็นพิเศษจึงนำอัตราจังหวะดังกล่าวมาเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุดิบในการประพันธ์

บทประพันธ์นำเสนอแง่มุมที่เชื่อมโยงให้เห็นถึงความงามของความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ยังอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน การเรียนรู้วัฒนธรรมอื่นทำให้เรารู้จักวัฒนธรรมของตัวเองได้ลึกซึ้ง เป็นโอกาสให้เราได้รู้จักถึงรากเหง้าที่มาของตัวเอง เพื่อการทำความเข้าใจในตัวตนอย่างสมบูรณ์ และความสละสลวยของวิถีวัฒนธรรมนั่นเองเป็นโอกาสให้ได้มองย้อนกลับมาตระหนักคุณค่าของตัวเอง ทั้งยังสร้างอัตลักษณ์ให้กับบทประพันธ์ได้อย่างโดดเด่น

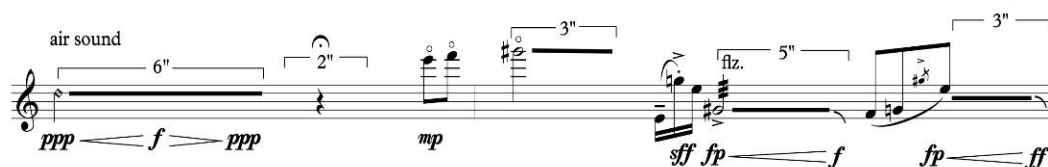
2. การใช้รูปแบบการประพันธ์ดนตรีในศตวรรษที่ยี่สิบ

บทประพันธ์เพลงในช่วงศตวรรษที่ยี่สิบ เป็นยุคทางดนตรีที่มีเอกลักษณ์ทางความคิด มีความเป็นอิสระ และมีรูปแบบที่หลากหลาย (แซโซ ธนสารโสภณ และวิบูลย์ ตระกูลชัย, 2560: 19) เทคนิคการประพันธ์ดนตรีในศตวรรษที่ยี่สิบเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่เหมาะสมในการสะท้อนความคิดและการสื่อสารความหมายได้อย่างตรงประเด็นและเข้าถึงความรู้สึกได้อย่างลึกซึ้ง ในดนตรีร่วมสมัยมิติของสีสันเสียงมีบทบาทสำคัญไม่น้อยไปกว่าระดับเสียงหรือรูปแบบจังหวะ สีสันเสียงจึงเป็นองค์ประกอบหลักในการพัฒนาบทประพันธ์

2.1 ดนตรีเสียงทาย (Aleatory music)

ดนตรีเสียงทายเป็นแนวคิดในดนตรีในศตวรรษที่ 20 เป็นเทคนิคการประพันธ์ที่มีการกำหนดเงื่อนไขเพื่อให้นักดนตรีแสดงไปตามเงื่อนไขนั้น โดยการกำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ ให้นักดนตรีมีอิสระในการบรรเลงตามเงื่อนไขที่กำหนดในการเลือกบรรเลงองค์ประกอบต่าง ๆ ของดนตรี การใช้ดนตรีเสียงทายด้วยการกำหนดเงื่อนไขโดยใช้กรอบของเวลาเป็นวินาที ซึ่งไม่มีการกำหนดความสั้นยาวของโน้ตด้วยค่าโน้ตชนิดต่าง ๆ ทั้งยังไม่มีการกำหนดเส้นกันห้องหรืออัตราความเร็ว ให้อิสระกับนักดนตรีในการบรรเลงอย่างเต็มที่

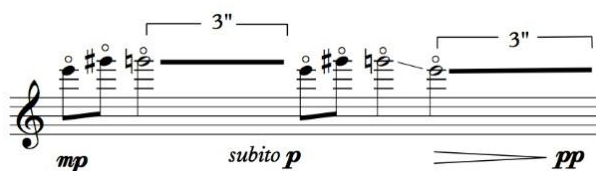
ตัวอย่างที่ 7 การใช้ดนตรีเสียงทายโดยกำหนดเงื่อนไขโดยใช้กรอบของเวลาเป็นวินาที

2.2 การผสมผสานเทคนิคในการบรรเลง

ในกระบวนนี้เน้นการสร้างสรรค์ให้เกิดสีสันเสียงที่มีความแปลกใหม่ด้วยเทคนิคการบรรเลงในดนตรีศตวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นเทคนิคที่ไม่ใช่ขนบวิธีของเครื่องดนตรีนั้น ๆ (Extended technique) เสียงที่ได้จึงเป็นเสียงที่มีเอกลักษณ์ชัดเจน ผู้ประพันธ์ต้องการให้บทประพันธ์ในกระบวนนี้มีเนื้อหาที่แตกต่างไปจากกระบวนอื่นเพื่อเปิดอิสระให้กับดนตรีและจินตนาการของผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 8 การบรรเลงด้วยเสียงแบบฮาร์โมนิก

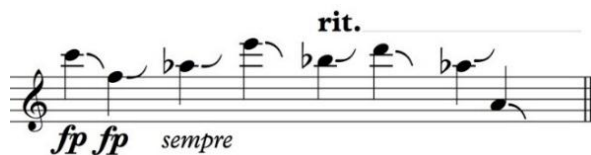

2.3 การใช้เสียงเลี้ยว (Quarter tone)

ระดับเสียงหนึ่งส่วนสี่หรือครึ่งของครึ่งเสียงนี้ใช้เทคนิคการบรรเลงพิเศษในการบรรเลง ส่วนใหญ่มักพบในดนตรีศตวรรษที่ 20 ผู้ประพันธ์นี้ต้องการนำเสนอการสอดแทรกเสียงแบบ

ดนตรีตะวันออก ในบทประพันธ์นี้เน้นการประพันธ์แบบดนตรีร่วมสมัย โดยมีการกำหนดสัญลักษณ์เฉพาะ โดยจะปรากฏเครื่องหมายพิเศษที่แสดงการใช้เสียงโน้ตตัว C กับสัญลักษณ์เส้นโค้งลง หมายถึงการบรรเลงให้ทางเสียงของโน้ตตัวนั้นต่ำลงโดยการหมุนเครื่องออกนอกตัวพร้อมกับเงยหน้าขึ้นเล็กน้อย สำหรับโน้ตตัว F ถัดมานั้นมีสัญลักษณ์เส้นโค้งหงาย หมายถึงการบรรเลงให้ทางเสียงของโน้ตตัวนั้นสูงขึ้นโดยการหมุนเครื่องเข้าหาตัวพร้อมกับก้มหน้าลงเล็กน้อย ด้วยความเข้มเสียงแบบดังแล้วเบาทันที (*fp*) และปฏิบัติแบบเดียวกันกับโน้ตที่มีสัญลักษณ์ดังกล่าวกำกับ

ตัวอย่างที่ 9 การบรรเลงแบบเสียงในแนวฟลูต

สรุปและอภิปรายผล

บทประพันธ์เพลงดุซงึนพนธ์ “มรรคาแห่งโชคชะตา” แฟนตาเซียสำหรับวงเชมเบอร์ออร์แกน ซอมเบลอ ประสพผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ของผู้ประพันธ์ในด้านการสร้างสรรค์บทประพันธ์ร่วมสมัยขึ้นใหม่ ที่มีเนื้อหาเล่าย้อนถึงความทรงจำเพื่อระลึกหวนกลับไปยังบรรยากาศที่เคยสัมผัสผ่านอารมณ์ความรู้สึก สะท้อนแง่มุมความคิด ทั้งบทประพันธ์ยังสร้างสรรค์ขึ้นจากการได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมดนตรีท้องถิ่นภาคใต้และเกาหลี เป็นการนำเสนอผลงานดนตรีที่มีสีสัน และเทคนิคลีลาใหม่ สร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมของท้องถิ่น ทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ทำหน้าที่จรรีกรให้เป็นความอีกความทรงจำและประวัติศาสตร์ต่อไป อันเป็นไปตามประโยชน์ที่ผู้ประพันธ์คาดว่าจะได้รับการสร้างสรรค์ผลงานดนตรีในครั้งนี้

วันและสถานที่จัดการแสดง

บทประพันธ์เพลงดุซงึนพนธ์ “มรรคาแห่งโชคชะตา” แฟนตาเซียสำหรับวงเชมเบอร์ออร์แกน ซอมเบลอ นำออกแสดงในงาน Doctoral Music Composition Concert โดยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ดังนี้

ผู้ประพันธ์	อรอุษา หนองตรุด
ผู้อำนวยเพลง	วานิช โปตะวนิช
วงชมเบอร์	นักดนตรีจำนวน 14 คน
สถานที่	ห้องแสดงดนตรี ชั้น 2 อาคารจุฬาภรณ์พิศาลศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วัน - เวลา	วันพฤหัสบดีที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2560 เวลา 18:00 น.

บรรณานุกรม

- แซ่ไซ ธนสารโสภณ และวิบูลย์ ตระกูลอื่น. “วิเคราะห์บทประพันธ์เพลง ปรากฏการณ์ ของณรงค์
ปรากฏ์ เจริญ.” *วารสารดนตรีรังสิต* 12, 2 (2560): 17-29.
- ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร. *การประพันธ์เพลงร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2552.
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: เกศกะรัต, 2554.
- บุษกร บินทสันต์. *ดนตรีภาคใต้: ศิลปิน การถ่ายทอดความรู้ พิธีกรรมและความเชื่อ*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- วิบูลย์ ตระกูลอื่น. *ดนตรีศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.
- _____. “แถวโน้ตสิบสองเสียงในดนตรีเอโหนด.” *วารสารดนตรีรังสิต* 11, 2 (2559): 13-36.
- _____. “บทประพันธ์เพลง มิติแห่งอากาศธาตุ.” *วารสารดนตรีรังสิต* 12, 1 (2560): 103-112.
- Ung, Chinay. *Mohori for Mezzo-Soprano and Chamber Ensemble*. D.M.A. diss.,
Columbia University, 1974.
- Koo, John H. and Andrew C. Nahm. *An Introduction to Korean Culture*. Carlsbad, CA:
Hollym International Corporation, 2008.
- Kim, Seo-kyung. “Integration of Eastern and Western Music: An Analysis of Selected
Flute Works by Korean Composer, Isang Yun.” D.M.A. diss., University of
Cincinnati, 2003.